

GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC THANH TRA TRONG CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC TƯ THỰC

○ ThS. TRẦN VĂN HÙNG*

Thanh tra (TT) trong trường đại học (ĐH) là «*tổ chức thanh tra nội bộ, có chức năng tham mưu, giúp hiệu trưởng thực hiện công tác thanh tra, kiểm tra trong phạm vi quản lí của hiệu trưởng nhằm đảm bảo việc thi hành pháp luật, việc thực hiện nhiệm vụ của đơn vị, bảo vệ lợi ích của nhà nước, quyền và lợi ích hợp pháp của tổ chức, cá nhân trong lĩnh vực giáo dục*» (1).

Tổ chức TT trong các trường đại học tư thực (ĐHTT) là đơn vị chuyên môn có chức năng, nhiệm vụ như tổ chức TT trong các trường ĐH công lập. Tại các trường này, bên cạnh tổ chức TT do hiệu trưởng (HT) đề xuất Hội đồng quản trị phê duyệt còn có Ban kiểm soát do đại hội đồng cổ đông bầu, «*thực hiện việc giám sát các hoạt động của nhà trường và chịu trách nhiệm trước Đại hội đồng cổ đông về việc triển khai thực hiện các nhiệm vụ theo quy định*» (2).

1. Để tăng cường công tác thanh tra (CTTT) trong các trường ĐH, Bộ trưởng Bộ GD-ĐT đã ban hành nhiều văn bản chỉ đạo và hướng dẫn như: Quyết định số 14/2006/QĐ-BGDĐT ngày 25/4/2006 ban hành «*Quy định về tổ chức và hoạt động TT trong cơ sở giáo dục đại học, trường trung cấp chuyên nghiệp*»; Quyết định số 41/2006/QĐ-BGDĐT ngày 16/10/2006 ban hành «*Quy định về tổ chức và hoạt động TT các kì thi; hướng dẫn nhiệm vụ thanh tra vào đầu mỗi năm học*»,... Bên cạnh đó, hàng năm Bộ GD-ĐT đều có các chương trình tập huấn về nghiệp vụ TT.

Trong thời gian qua, nhiều trường ĐHTT đã đẩy mạnh CTTT, coi đây là một nhiệm vụ quan trọng. Tuy nhiên, thực trạng chung hiện nay là hiệu quả CTTT trong các trường này còn thấp: một số cá nhân, đơn vị vi phạm pháp luật và các quy chế, quy định của Bộ GD-ĐT gây bức xúc trong dư luận trong thời gian qua do không được phát hiện, ngăn chặn và xử lí kịp thời; một số vụ việc tiêu cực nghiêm trọng, kéo dài ở một vài trường ĐHTT được các cơ quan báo chí, an ninh

phát hiện chứ không phải do bộ phận TT của các trường phát hiện,...

Nguyên nhân chủ yếu dẫn đến thực trạng trên là: lãnh đạo ở một số trường ĐHTT cũng như nhiều cán bộ (CB), giảng viên (GV) chưa nhận thức đầy đủ về công tác TT, e ngại bộ phận TT là nơi phát hiện ra sai sót của mình và tố giác hành vi vi phạm; một số trường chưa có phòng hoặc ban TT; phần lớn đội ngũ CBTT chưa được đào tạo bài bản về nghiệp vụ TT; chế độ phụ cấp cho đội ngũ CBTT chưa tương xứng với áp lực công việc; hầu hết các trường chỉ tập trung tổ chức các hoạt động kiểm tra, như kiểm tra việc chấp hành thời khóa biểu, giờ giấc giảng dạy,... ít hoặc không tổ chức các cuộc TT.

2. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả CTTT trong các trường ĐHTT hiện nay

1) *Nâng cao nhận thức về CTTT cho đội ngũ CB, GV.* Hiện nay, các trường ĐHTT đang triển khai đào tạo theo học chế tín chỉ. Theo đó, quy trình đào tạo được tổ chức một cách chặt chẽ và khoa học, đòi hỏi mỗi CB, GV phải tự giác tuân thủ triệt để các quy định, quy trình và triển khai thực hiện đề cương chi tiết học phần một cách nghiêm túc; trong công tác đánh giá học phần, GV có tính tự chủ rất cao vì có nhiều hình thức đánh giá khác nhau (như đánh giá sự chuyên cần, thái độ thảo luận, kiểm tra giữa kì, tiểu luận...) với trọng số cho phép chiếm tối đa 50%. Như vậy, vai trò, vị trí của CB, GV được nâng cao và đương nhiên lương tâm, đạo đức CB, GV có ý nghĩa quyết định trong công tác đào tạo.

Tuy nhiên, trong quá trình đào tạo, đã có những GV cố tình vi phạm hoặc vô tình vi phạm do việc áp dụng đào tạo theo học chế tín chỉ còn khá mới mẻ ở nước ta. Do đó, HT các trường ĐHTT cần tăng cường CTTT, đặc biệt là TT chuyên môn. Muốn vậy, cần có các giải pháp tuyên truyền nhằm làm cho GB, GV nhận thức đầy đủ rằng

* Trường Đại học Duy Tân

đẩy mạnh các hoạt động TT không chỉ nhằm phát hiện CB, GV vi phạm để xử lý kỉ luật mà quan trọng hơn là nhằm nhắc nhở, góp ý cho CB và GV, đặc biệt là nhằm tham mưu cho HT trong việc thực hiện chương trình đổi mới quản lí theo chỉ đạo của Bộ GD-ĐT.

2) Củng cố tổ chức TT. Quy định về tổ chức và hoạt động TT trong cơ sở GDĐH, trường TCCN (ban hành kèm theo Quyết định số 14/2006/QĐ-BGDĐT ngày 25/4/2006 của Bộ trưởng Bộ GD-ĐT) nêu rõ các ĐH tổ chức ban TT, các viện, học viện, trường ĐH, CĐ, trường TCCN tổ chức phòng TT hoặc bố trí CB làm công tác TT. Do đó, nhiều trường ĐHTT chỉ bố trí một CB làm công tác TT hoặc kiêm nhiệm công tác TT, dẫn đến hiệu quả công tác TT không cao.

Để hoạt động của trường đúng với các quy định của pháp luật, quy chế, quy định của Bộ GD-ĐT, HT ở các trường chưa có tổ chức TT cần chủ động đề xuất với HĐQT thành lập phòng (ban) TT với đội ngũ CBTT chuyên trách đáp ứng được yêu cầu nhiệm vụ. Việc điều động, bố trí CB, GV của các khoa, phòng, ban tham gia các hoạt động TT chỉ thực hiện khi tổ chức các đoàn TT chuyên đề, TT giải quyết khiếu nại, tố cáo. Còn đối với các trường đã có tổ chức TT, HT cần tập trung nâng cao chất lượng đội ngũ CBTT bằng các giải pháp tự đào tạo, cử đi đào tạo về nghiệp vụ TT và bổ sung nhân sự đủ để thực hiện nhiệm vụ TT, đồng thời đề xuất HĐQT quan tâm thực hiện chế độ lương, thưởng và phụ cấp đối với CBTT.

3) Xây dựng kế hoạch TT. HT các trường ĐHTT cần chỉ đạo phòng (ban) TT xây dựng kế hoạch TT từng năm học, trong đó tập trung tổ chức các «chuyên đề TT» như TT tuyển sinh, TT việc thực hiện chương trình đào tạo, TT hồ sơ giảng dạy (đề cương, lịch trình, giáo trình, bài giảng,...), TT công tác ra đề thi, chấm thi,... Bên cạnh việc TT thường xuyên (báo trước cho đối tượng TT được biết) cần tăng cường các cuộc TT đột xuất nhằm giảm tình trạng đối phó trong TT.

Kế hoạch TT của phòng (ban) TT cần xác định nội dung và phương thức phối hợp với Ban kiểm soát để hoạt động được tiến hành thuận lợi và đạt hiệu quả cao.

4) Tổ chức thực hiện đúng quy trình TT. Dù TT trong cơ sở GDĐH là TT nội bộ nhưng vẫn phải đảm bảo đúng quy trình TT gồm 3 bước sau:

- **Chuẩn bị TT:** xây dựng kế hoạch TT trình hiệu trưởng duyệt; họp đoàn TT để phổ biến kế

hoạch TT; xây dựng đề cương yêu cầu đối tượng TT báo cáo (không gửi trước nếu thuộc trường hợp TT đột xuất).

- **Tiến hành TT:** công bố quyết định TT, kế hoạch TT và các yêu cầu liên quan khác; tiếp thu báo cáo của đối tượng TT; thu thập, kiểm tra, xác minh thông tin, tài liệu; các thành viên báo cáo tiến độ và kết quả cho trưởng đoàn để báo cáo người ra quyết định TT.

- **Kết thúc TT:** trưởng đoàn thông báo kết thúc việc TT tại nơi được TT; trưởng đoàn xây dựng dự thảo báo cáo kết quả TT; họp đoàn TT; báo cáo kết quả TT; trưởng đoàn TT xây dựng dự thảo kết luận TT trình người ra quyết định TT; công bố kết luận TT; lưu trữ hồ sơ.

Các biểu mẫu được sử dụng trong quá trình TT phải tuân thủ Quyết định số 1131/2008/QĐ-TTCT ngày 18/6/2008 của Tổng TT Chính phủ về việc ban hành mẫu văn bản trong hoạt động TT, giải quyết khiếu nại, tố cáo.

CTTT chỉ thực sự phát huy hiệu quả khi đoàn TT với lực lượng nòng cốt là phòng hoặc ban TT đưa ra những ý kiến tham mưu hiệu quả giúp cho HT đổi mới công tác quản lí của mình.

5) Tổ chức tổng kết, đánh giá hiệu quả công tác TT. Cuối học kì, năm học, HT cần tổ chức chức tổng kết, đánh giá hiệu quả công tác TT, đồng thời tuyên dương, khen thưởng những CB có thành tích trong công tác TT. Trên cơ sở đó, HT cần rút ra các bài học kinh nghiệm trong việc chỉ đạo hoạt động TT.

3. Để nâng cao hiệu quả của TT trong các trường ĐHTT, xin nêu một vài kiến nghị sau:

1) Với xu thế phát triển mạnh mẽ như hiện nay của GDĐH, CTTT của Bộ GD-ĐT sẽ không thể bao quát hết toàn hệ thống, nên cần phải được đẩy mạnh ở các trường ĐH. Muốn vậy, Bộ GD-ĐT cần quy định mỗi trường ĐH bắt buộc phải thành lập phòng (hoặc ban) TT, trong đó có trưởng phòng (ban), phó phòng (ban) và một số thành viên chuyên trách.

2) Đội ngũ CBTT trong các trường ĐH nói chung, ĐHTT nói riêng không chỉ có phẩm chất đạo đức tốt, có kiến thức về GD-ĐT mà cần phải có chứng chỉ về nghiệp vụ TT. Muốn vậy, tại các lớp bồi dưỡng nghiệp vụ TT hàng năm, TT của Bộ GD-ĐT cần tổ chức thi và cấp chứng chỉ cho CBTT.

3) Lập đường dây nóng giữa TT Bộ GD-ĐT và phòng hoặc ban TT của các trường ĐH nhằm trao đổi thông tin, nghiệp vụ.

(Xem tiếp trang 16)

«dự báo» được nhu cầu GV của nhà trường, xây dựng kế hoạch phát triển đội ngũ, đề ra những yêu cầu tiêu chuẩn hoá đội ngũ. Nhà trường cần thường xuyên đánh giá tình hình đội ngũ GV, khảo sát, điều tra về trình độ, năng lực chuyên môn nghiệp vụ của họ; xếp loại thi đua kịp thời điều chỉnh, động viên và khích lệ họ làm việc tốt hơn.

Các loại hình ĐTNH phải giúp cho học viên có kiến thức cơ bản để tiếp thu kiến thức chuyên môn, nắm bắt được quy trình công nghệ thâm canh, tăng năng suất cây trồng, vật nuôi; áp dụng tiến bộ khoa học kĩ thuật vào cơ sở mình sản xuất; biết tổ chức sản xuất, quản lí kinh doanh tự nuôi sống bản thân và gia đình,...

3. Gần đây, các trường dạy nghề đã xây dựng nhiều ngành học, nhất là những chương trình ĐTNH. Tuy nhiên, kết cấu nội dung các môn học còn chưa phù hợp với yêu cầu của thực tiễn sản xuất. Xu hướng chung của các trường địa phương đào tạo học viên có «chiều rộng», nhưng chưa có «chiều sâu», gắn với thực tế. Vì vậy, nhiệm vụ quan trọng hiện nay là các trường cần xây dựng lại «chương trình khung» với việc tăng các tiết thực hành, thực nghiệm; trang bị cơ sở vật chất ngày càng hiện đại; xây dựng được cơ sở, dịch vụ tại nơi đào tạo; đào tạo đội ngũ GV có tay nghề giỏi... nhằm thu hút được người học, khiến họ ngày càng tin tưởng và an tâm lựa chọn nghề khi bước vào cơ sở đào tạo.

Theo chúng tôi, một số nhiệm vụ cụ thể cần làm tốt đối với loại hình ĐTNH ở các trường cộng đồng địa phương hiện nay là: - Đào tạo nghề phải gắn với nhu cầu phát triển kinh tế xã hội và giải quyết việc làm cho lao động tại địa phương, nhất là các ngành kinh tế mũi nhọn của tỉnh đang thu hút được nhiều việc làm; - Xây dựng đội ngũ cán bộ giảng dạy đủ về số lượng, đảm bảo về chất lượng, đồng bộ về cơ cấu, có khả năng tiếp cận ứng dụng công nghệ thông tin và những tiến bộ khoa học kĩ thuật về việc dạy nghề cho từng đối tượng người học; - Có chế độ chính sách phù hợp để hỗ trợ ưu đãi cho HS nghèo học giỏi, HS dân tộc...; - Có chính sách thoả đáng để thu hút GV dạy nghề giỏi, GV trẻ học tập nâng cao trình độ về mọi mặt nhằm tạo sự kế thừa; - Huy động nguồn lực lớn về tài chính, xây dựng cơ sở hạ tầng, các ngành khoa học mũi nhọn, nâng cấp trang thiết bị, phương tiện dạy và học, nghiên cứu khoa học, chuyển giao công nghệ nhằm tăng quy mô đào tạo, khảo sát thị trường lao động, mở rộng ngành nghề đáp ứng nhu cầu phát triển nhân

lực cho địa phương; - Cải tiến phương pháp đào tạo theo module thích ứng với điều kiện cụ thể của từng địa phương; đào tạo nâng cao năng lực cho đội ngũ quản lí dạy nghề và GV dạy nghề; - Chính quyền địa phương với tư cách là chủ đầu tư của trường cộng đồng địa phương có vai trò, vị trí, tầm quan trọng và trách nhiệm to lớn trong quá trình hình thành và phát triển mô hình trong khuôn khổ quy định của nhà nước; - Nhà trường cần được giao quyền tự chủ nhất định để thực hiện tốt các chức năng, nhiệm vụ của mình nhằm đáp ứng nhu cầu của cộng đồng. □

Tài liệu tham khảo

1. Báo cáo tham luận của các bộ, ban, ngành trung ương và các địa phương tại *Hội nghị phát triển giáo dục và đào tạo vùng đồng bằng sông Cửu Long đến năm 2010*.
2. Đặng Bá Lâm - Phạm Quang Sáng - Đặng Văn Định. "Sự ra đời và phát triển của đào tạo đại học ngắn hạn". Tạp chí *Thông tin Khoa học giáo dục*, số 1/1992.
3. **Nghị quyết TW (khoá VIII) về định hướng chiến lược phát triển giáo dục và đào tạo**. NXB Chính trị quốc gia, H.1997.
4. Tôn Thân. "Vai trò của giáo viên trong quá trình dạy học". Tạp chí *Nghiên cứu giáo dục*, số 11/1996.

Giải pháp nâng cao...

(Tiếp theo trang 11)

Tóm lại, nâng cao hiệu quả CTTT trong các trường ĐHTT sẽ góp phần không nhỏ trong việc xây dựng thương hiệu của mỗi trường. Tuy nhiên, để làm được việc này nhất thiết cần có sự chủ động, quyết tâm của lãnh đạo mỗi trường và cần sự quan tâm chỉ đạo hơn nữa của lãnh đạo Bộ GD-ĐT. □

(1) Quyết định số 14/2006/QĐ-BGDĐT ngày 25/4/2006 về việc ban hành Quy định về tổ chức và hoạt động thanh tra trong cơ sở giáo dục đại học, trường trung cấp chuyên nghiệp.

(2) Quyết định số 61/2009/QĐ-TTg ngày 17/4/2009 của Thủ tướng Chính phủ về việc ban hành Quy chế tổ chức và hoạt động của trường đại học tự thực.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ GD-ĐT. *Hướng dẫn nghiệp vụ thanh tra trong các trường đại học, cao đẳng*. H. 2007.
2. Bộ GD-ĐT. *Hướng dẫn nghiệp vụ thanh tra trong các trường đại học, cao đẳng*. H. 2008.
3. Nghị định số 41/2005/NĐ-CP ngày 25/3/2005 của Chính phủ quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Luật Thanh tra.